

Християнська педагогіка

УДК 27-43+37.091.212"364"

DOI: <https://doi.org/10.52761/3041-1777.2024.19.2.9>

ХРИСТИЯНСЬКЕ ВИХОВАННЯ МОЛОДІ – ЗАПОРУКА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ РОСІЙСЬКО- УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

ВОЛОШИНОВИЧ Володимир

кандидат медичних наук, доцент

*Івано-Франківський національний медичний університет
кафедра судової медицини, медичного та фармацевтичного права
вул. Галицька, 2, м. Івано-Франківськ, 76018, Україна*

e-mail: vvoloshynovych@ifntu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1018-0933>

ФЕДЯК Ірина

кандидат фармацевтичних наук, доцент

*Івано-Франківський національний медичний університет
кафедра судової медицини, медичного та фармацевтичного права
вул. Галицька, 2, м. Івано-Франківськ, 76018, Україна*

e-mail: ifediak@ifntu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9578-3719>

ПРИЛЕПСЬКИЙ Юрій

ліцензіят канонічного права

*Івано-Франківська Архієпархія УГКЦ
комісія у справах родини і мирян
вул. Василянок, 64, м. Івано-Франківськ, 76019, Україна*

e-mail: rody-naugcc.if@ukr.net

БУЛЬБУК Олександр

кандидат медичних наук, доцент

*Івано-Франківський національний медичний університет
Фаховий медичний коледж*

вул. Галицька, 2, м. Івано-Франківськ, 76018, Україна

e-mail: obulbuk@ifntu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9229-9334>

Бібліографічний опис статті: Волошиневич В., Федяк І., Прилепський Ю., Бульбук О. (2024). Християнське виховання молоді – запорука національної безпеки України в умовах російсько-української війни. *Добрий Пастир: науковий вісник Івано-Франківської академії Івана Золотоустого. Богослов'я.*

Філософія. Історія, 19(2), 100–110. <https://doi.org/10.52761/3041-1777.2024.19.2.9>

Анотація. У статті розглянуто важливу роль християнського виховання молоді в контексті зміцнення національної безпеки України, особливо під час російсько-української війни. Аналіз досліджень та публікацій вказує на те, що християнське виховання сприяє формуванню стійких особистостей, заснованих на високих моральних цінностях, із розвинутою соціальною відповідальністю та здатних до самопожертви заради блага Батьківщини. Важливою складовою є виховання в молоді милосердя, толерантності та патріотизму. Мета статті – вивчення впливу християнського виховання молоді на національну безпеку України та визначення шляхів його укріплення в умовах війни. У статті наводиться приклад успішної реалізації християнського виховання серед студентської молоді в співпраці Івано-Франківського національного медичного університету з духовенством Івано-Франківської Архієпархії Української Греко-Католицької Церкви. Розглянуто досвід організації зустрічей священника з молоддю і викладачами в умовах університетського та виїзного середовища, спрямованого на розвиток й укріплення духовності як студентів, так і їх наставників. Основні висновки статті доводять важливість християнського виховання для зміцнення національної безпеки України.

Ключові слова: християнське виховання, молодь, національна безпека, російсько-українська війна, патріотизм.

Annotation. The article explores the crucial role of Christian education for the youth in the context of fortifying Ukraine's national security, particularly during the Russian-Ukrainian war. An analysis of research and publications indicates that Christian education contributes to the development of resilient individuals grounded in high moral values, possessing advanced social responsibility, and capable of self-sacrifice for the benefit of the homeland. An essential component involves instilling mercy, tolerance, and patriotism in the youth. The article's objective is to study the impact of Christian education on the youth on Ukraine's national security and to identify ways to strengthen it in wartime conditions. The article provides an example of the successful implementation of Christian education among student youth in collaboration between the Ivano-Frankivsk National Medical University and the clergy of the Ivano-Frankivsk Eparchy of the Ukrainian Greek-Catholic Church. The experience of organizing meetings between priests and youth, as well as educators, in university and outreach settings aimed at the development and strengthening of spirituality among both students and their mentors, is discussed. The main conclusions of the article underscore the importance of Christian education for the reinforcement of Ukraine's national security.

Keywords: Christian education, youth, national security, Russian-Ukrainian war, patriotism.

Постановка проблеми

Актуальність теми національної безпеки України, особливо в сучасних умовах російсько-української війни не підлягає сумніву. Україна стикається зі складними викликами, пов'язаними з російсько-українською війною, яка розпочалася у 2014 році, а з 24 лютого 2022 р. триває активна фаза повномасштабного вторгнення, яка має значний вплив на різні аспекти національної безпеки України. Забезпечення стабільності та захисту національних інтересів стають надзвичайно важливими завданнями для української держави. Однак, національна безпека в умовах війни не обмежується тільки фізичним захистом, але й ставить питання про стійкість суспільства, його єдність, відповідальність та спроможність чинити опір агресору.

У цих складних умовах важливим стає виховання молоді, оскільки вони є не тільки майбутнім генофондом нації, але й ключовим фактором для забезпечення стійкості і безпеки в країні. Виховання молоді в дусі християнських цінностей та моралі може забезпечити формування громадян, які мають високий рівень духовної культури та відповідальності перед батьківщиною. Християнське виховання молоді вирізняється особливою важливістю, оскільки воно не лише формує моральні цінності, але й сприяє єдності та патріотизму.

Аналіз останніх досліджень та публікацій

Відповідно до Закону України «Про національну безпеку України» – національна безпека – це захищеність державного суверенітету, територіальної цілісності, демократичного конституційного ладу та інших національних інтересів України від реальних та потенційних загроз²³⁸. Стаття 3 Конституції України декларує, що Людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю²³⁹. Основа українського суспільства – це її громадяни, добробут і безпечні умови життя яких, складають основу національних інтересів України.

У Греції жив відомий філософ на ім'я Сократ. Одного разу він виступав перед своїми співвітчизниками, тримаючи в руці гниле яблуко, яке він підніс угору, і сказав: «Наше суспільство подібне на це гниле яблуко». Потім кинув його на землю з такою силою, що яблуко розлетілося на шматки, але з нього випали здорові зернята. Сократ показав на ці маленькі зернята і сказав: «Це наша молодь, із якої виросте нове здорове суспільство». Цей приклад із давнини є доброю аналогією, яка демонструє, що майбутнє України – це молоді люди, а національні інтереси мають бути спрямовані на гармонійне духовно-патріотичне виховання молоді. Очевидно, що суспільство, яке не дбає про виховання дітей та молоді, не має майбутнього та втрачає свою самоідентичність. Особливо гостро питання виховання молоді постають у

²³⁸ Див.: Закон України «Про національну безпеку України», схвалений Верховною Радою України 21.06.2018 // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19>

²³⁹ Див.: Конституція України схвалена Верховною Радою України 28.06.1996 // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

критичні моменти розвитку нації, що відбувається просто у нас на очах, під час війни.

Питання вихованню молоді є настільки важливим, що йому Митрополит Української Греко-Католицької Церкви (УГКЦ) Андрей Шептицький присвятив декілька листів до вірних церкви. Він добре розумів, що для побудови міцної та здорової нації особливу увагу потрібно приділити вихованню молодого покоління – майбутніх провідників українського народу. У листі до Канадійських русинів він писав: «Добра наука і добре виховання дітей – то річ так важна і так цінна, що майже на ню ціни нема»²⁴⁰. У листі до вірних від 1899 р. Андрей Шептицький говорить: «Пам'ятайте, що християнське виховання є більшим добром, ніж усе добро світу»²⁴¹. А в пастирському посланні Митрополита «До Української Молоді» від 1939 р. наголошено «... після християнської праведности та Божої благодаті знання є найбільшою силою, якою людина може розпоряджати. В освіті йде про одне: щоби знання було правдивим знанням, аби відносилось лише до правди, а не було неправдою, брехнею. Бо як правдиве знання є силою людини, так і фальшиве знання, оперте на неправді, є для чоловіка правдивою недугою, каліцтвом та нещастям на ціле життя. А що людська природа є зіпсута, що пристрасті чоловіка тягнуть до злого, що розумові трудно доходити до правдивої та неложної правди, то й треба Вам тієї Божої Мудрости, що вміє розрізнити щире золото від фальшивого й у множестві подаваних людьми відомостей вибрати ті, які чоловікові потрібні та хосенні, а оминати ті, які йому наносять шкоду. Нехай же провідним світлом Вашої праці в школах буде передусім випросити з неба той прецінний Божий дар, яким є Мудрість»²⁴².

В іншому посланні «Про виховання молоді» від 1942 р. Митрополит звертає увагу на таке: «Думаю, що одною з найважливіших справ є плекання в молоді високих ідеалів. Виховання, яке даємо, повинно виробляти героїв, бодай так, щоб деякі з вихованих Церквою стали великими християнами... Молодь треба виховувати в щирій любові до Вселенської Церкви і Батьківщини. Недостойний Христа той, хто патріотичні обов'язки ставить вище від релігійних обов'язків»²⁴³.

Св. Папа Іван Павло II, великий приятель молодих осіб, якого називали Папа молоді, під час візиту до України у Львові звернувся до української молоді такими словами «...Дорога молоде, ваш народ переживає важкий і складний перехід від тоталітарного режиму, що пригнічував його протягом стількох років до нарешті вільного й демократичного суспільств. Свобода,

²⁴⁰ Шептицький А. Пастирське послання митрополита Андрея канадійським Русинам / Андрей Шептицький // Пастирські послання 1899-1914 / Андрей Шептицький. – Львів: Артос, 2007. Том I. – С. 722-767.

²⁴¹ Шептицький А. Пастирське послання Єпископа Андрея до духовенства та вірних Станиславівської єпархії: Християнська родина / Андрей Шептицький // Пастирські послання 1899-1914. – Львів: Артос, 2007. Том I. – С. 53-71.

²⁴² Шептицький А. Декрет митрополита Андрея: Про виховання та правила до декрету Про виховання молоді / Андрей Шептицький // Пастирські послання 1939-1944. Львів: Артос, 2010. Том III. – С. 514-540.

²⁴³ Шептицький А. Про виховання (24 жовтня 1942). Письма-послання митрополита Андрея Шептицького, ЧСВВ з часів німецької окупації. Йорктон : Голос Спасителя, 1969. С. 233.

однак, вимагає сильного, відповідального й зрілого сумління. Свобода вимоглива, і в певний спосіб, коштує більше, ніж неволя. Тому, обіймаючи вас, як батько, кажу вам: вибирайте вузьку дорогу, – ту дорогу, яку Господь вказує вам через свої заповіді... Не переходьте від неволі комуністичного режиму до неволі споживацтва... Без Бога не зможете зробити нічого доброго. З його допомогою, навпаки, ви зможете сміливо вийти назустріч усім викликам сьогодення... Майбутнє України великою мірою залежить від вас і від тієї відповідальності, яку ви зумієте взяти на себе...»²⁴⁴.

Папа Франциск також наголошує: «Ми не можемо обмежуватися ствердженням, що молодь – майбутнє світу, бо вона – це також і теперішнє, яке вона збагачує своїм внеском. ... У звичних структурах молодь часто не знаходить відповідей на свої тривоги, потреби, проблеми та рани». Він наголошує, що самі ж юнаки та дівчата є «дійовими особами молодіжного душпастирства, супроводженими та керованими, але вільними в тому, щоб сміливо й креативно знаходити завжди нові шляхи»²⁴⁵.

Отець і Глава УГКЦ Блаженніший Святослав та Синод Єпископів, розуміючи відповідальність перед суспільством за виховання сучасної української молоді, підготували та видали Катехизм для молоді «Ми йдемо з Христом»²⁴⁶. Як зазначив Блаженніший Святослав: «Мати-Церква, яка є тілом воскреслого Спасителя, хоче сьогодні стати поруч із кожною молодою людиною – дівчиною і хлопцем наших часів для того, щоб подорожувати разом».

Аналіз літератури показує, що християнське виховання сприяє формуванню стійкої особистості, яка керується високими моральними цінностями, має розвинуту соціальну відповідальність і здатна до самопожертви для блага батьківщини. Це допомагає утвердити національну єдність та стабільність в умовах російсько-української війни, яка стала викликом для українського суспільства та його молоді. Саме християнське виховання вчить молодь милосердю, толерантності та патріотизму.

Дуже часто питання виховання молоді покладається на плечі парафіяльних священників, які намагаються в той чи інший спосіб залучати молодих людей до різних парафіяльних спільнот, організовувати християнські молодіжні табори, відбувати прощі та паломництва. Але парафіяльні священники обмежені тільки своєю парафією та кількістю молодих людей, які самі приходять до парафіяльних храмів. Тому однією із невирішених проблем є впровадження християнського виховання в якомога ширші кола молоді. На нашу думку, це можливо зробити, працюючи з молоддю у місцях їхнього навчання (школи, ліцеї, коледжі, заклади вищої освіти).

²⁴⁴ Промова Івана Павла II на зустрічі із молоддю. Сихів, 26 червня 2001 року. Світло, 2001 липень-серпень ч. 7-8. С. 940-941.

²⁴⁵ Апостольське напоумлення Папи Франциска «Christus vivit», приготоване за підсумком XV Звичайної Асамблеї Синоду Єпископів, що від 3 до 27 жовтня 2018 року відбувалася у Ватикані на тему «Молодь, віра і розпізнавання покликання». <https://www.vaticannews.va/uk/pope/news/2019-04/christus-vivit-pidsumok-paplor.html>

²⁴⁶ Катехизм для молоді «Ми йдемо з Христом». Свічадо, Львів 2021, 228 с.

Метою статті є вивчення впливу християнського виховання молоді на національну безпеку України та виявлення шляхів його зміцнення в умовах російсько-української війни на прикладі співпраці Івано-Франківського національного медичного університету (ІФНМУ) з духовенством Івано-Франківської Архієпархії Української Греко-Католицької Церкви (УГКЦ) для виховання нової генерації осіб, для яких кредо «Бог і Україна» стане прикладним у їхньому професійному та особистому житті.

Виклад основного матеріалу

Християнське виховання, в основі якого лежать біблійні цінності та моральні норми, може сприяти формуванню громадян, які відчують відповідальність перед Богом і перед своєю батьківщиною. Це виховання надає молоді міцну духовну основу, яка включає в себе милосердя, толерантність та патріотизм і є важливою в умовах війни, коли вимагається жертвність та відповідальність перед суспільством. Ці цінності є важливими для формування стійкості й єдності в українському суспільстві.

Кожен християнин належить до тієї чи іншої парафіяльної спільноти, яка творить тіло Церкви. Водночас, ми багато часу нашого щоденного життя перебуваємо поза межами наших парафій, будучи на місцях навчання, праці чи служіння. Тому важливим моментом є формування парафіяльних спільнот у місцях нашого перебування.

У даній статті ми хочемо поділитися досвідом християнського виховання молоді в ІФНМУ. Нашою парафіяльною спільнотою в ІФНМУ став увесь колектив Університету та студентська молодь. А опікуються нами, здебільшого, сотрудники двох парафій Івано-Франківської Архієпархії УГКЦ у м. Івано-Франківську – це, найперше, бо найближче, Архікатедрального і Митрополичого собору Воскресіння Христового (настоятель о. Юрій Новицький) та собору Преображення Господнього в мікрорайоні Пасічна (настоятель о. Борис Гобер), оскільки на території ІФНМУ та цієї парафії діє богослужбова каплиця преподобної Йосафати Гордашевської (настоятель о. Михайло Добровольський).

В ІФНМУ склалася добра традиція: починати навчальний рік 31 серпня зі свята Посвяти у студенти, де обов'язкова присутність священника для благословення новоспечених спудеїв. А завершувати – наприкінці червня випускними Вченими радами із врученням дипломів випускникам, де запрошений священник, виголошуючи напутнє слово, благословляє уже дипломованих спеціалістів: лікарів, фармацевтів, реабілітологів чи випускників медичного коледжу ІФНМУ. Окрім того, працівники університету на чолі з ректоратом відвідують подячну Службу Божу по закінченню навчального року та заупокійну – за усіх співробітників, які відійшли до вічності, на початку листопада, які відправляються в катедрі, яка розташована поруч із центральним корпусом. Обов'язково кожного року під час Великого посту в ІФНМУ організуються Хресні дороги з розважаннями.

Важливість християнського виховання молоді стояла в пріоритеті усіх пострадянських очільників ІФНМУ. Тому в День матері 2021 р. на території,

прилеглий до гуртожитків №1 та №2 ІФНМУ, було посвячено каплицю, названу на честь української матері вбогих та потребуючих душ – Блаженної Йосафати Гордашевської. Новозбудована богослужбова церковця не лише стала окрасою мікрорайону Пасічна – вона посіла гідне місце в інфраструктурі Університету. Адже місія ІФНМУ: підготовка висококваліфікованих медичних і фармацевтичних фахівців із моральними і духовними цінностями. Водночас цими заявленими цінностями, які сповідує колектив Університету, є: людина, духовність, професіоналізм, служіння, відповідальність, довіра, колегіальність. Тому така важлива для Університету є співпраця зі служителями церкви з метою виховання осіб для служіння людям, адже основна цільова аудиторія каплиці – студенти медуніверситету. І святу покровительку храму вибрано не випадково: Блаженна Йосафата Гордашевська – досконалий взірець медсестри і виховательки, приятелька хворих, убогих та молоді. Вона – засновниця Згромадження Сестер Служебниць Непорочної Діви Марії, яке розпочало свої місії 1892 р. на наших теренах і розширилося до 15 країн світу. Життєвим кредом Блаженної Йосафати було: «Виховувати серце народу і служити народові там, де є найбільша потреба».

Більш детально співпрацю університетської родини ІФНМУ та духовенства хочемо розкрити на прикладі доброї дружби студентської молоді та їх наставників із сотрудником Архікатедрального і Митрополичого собору Воскресіння Христового, Головою комісії у справах родини і мирян, о. Юрієм Прилепським.

Ця співпраця розпочалася ще у 2017 році, коли вперше в честь свята Богоявлення Господнього з душпастирським візитом о. Юрій відвідав кафедри ІФНМУ, розташовані в морфологічному корпусі. З того часу йорданські відвідини відбуваються щорічно, і з кожним роком збільшувалась кількість кафедр, які відвідує отець. Також у часі таких візитів завжди є нагода поспілкуватися зі студентами ІФНМУ. З кожним роком росло розуміння, що цих зустрічей є не достатньо, і в співпраці з о. Юрієм вирішили організувати зустрічі з молоддю у Катехитичному центрі при Архікатедральному і Митрополичому соборі Воскресіння Христового.

Перша така зустріч відбулася у травні 2023 р. Було заздалегідь анонсовано час зустрічі та запропоновано заповнити анонімну форму із запитаннями до священника. Під час зустрічі обговорювались актуальні питання та виклики, які стоять перед сучасною молоддю.

Друга зустріч була організована на початку жовтня 2023 р. зі студентами першого та другого курсу медичного факультету. Зустріч пройшла у форматі спільних роздумів над питаннями, які стосуються сенсу життя, покликання та віри, особливо в контексті війни в Україні. Окрім того, студенти отримали відповіді на важливі для них питання, які вони попередньо підготували та надіслали.

Третя зустріч відбулася наприкінці жовтня 2023 р. У ній взяли участь студенти першого курсу фармацевтичного факультету. На зустріч студенти прийшли разом із деканом факультету Іриною Федяк та кураторами підшефних

груп: докторкою педагогічних наук Анною Добровольською та докторкою філософії Іриною Рачкевич. Студенти почули розповідь отця Юрія про його шлях у священстві; досвід закордонного навчання; особливості та значення переходу на новий церковний календар; духовну й освітню дисципліну, без яких важко досягти успіху. Отець дав першокурсникам корисні поради, зокрема, як успішно скласти перші в житті підсумкові модульні контролі.

Як голова комісії у справах родини і мирян, отець Юрій має великий досвід спілкування з молодими людьми, тому ним було запропоновано зробити такі зустрічі регулярними, а саме – спільно переглядати фільми з наступним обговоренням. І першим у листопаді, за вибором студентів та їх кураторів, дивилися фільм про світоча церкви й України, титана духу, який мав безпосереднє відношення до розвитку та популяризації науки, освіти, медицини, підприємництва нашого краю – митрополита Андрея Шептицького. Отець Юрій запропонував для спільного перегляду фільм-розслідування «Таємниці великих українців. Андрей Шептицький» (ТОВ «ТРК «СТУДІЯ 1+1»), який створили Акім Галімов та команда «Україна. Повернення своєї історії». При обговоренні фільму з різних вуст звучали роздуми про циклічність трагічної української історії, про те, що ми зараз, на жаль, наочно переживаємо знову ті воєнні лихоліття, які довелося перейти Великому Митрополиту. А також про те, скільки добра, любові, вчинків людяності може продукувати одна особа, яка черпає від джерела Божого Милосердя. Перегляд фільму відбувся на кафедрі судової медицини, медичного та фармацевтичного права (завідувачка: професорка Наталія Козань) за сприяння доцента цієї кафедри Володимира Волошиновича.

До речі, отець Юрій є добрим другом нашого Коледжу, а у згаданій комісії у справах родини і мирян, яку він очолює, працює консультантом із природного планування сім'ї завідувачка сестринським відділенням фахового медичного коледжу ІФНМУ, асистентка кафедри акушерства та гінекології імені професора І.Д. Ланового Галина Гвоздецька.

Дирекція фахового медичного коледжу на чолі із Олександром Бульбуком спільно з отцем Юрієм започаткувала проєкт «Цінність та дар людського життя». Протягом квітня-травня й вересня-листопада 2023 року у фаховому медичному коледжі відбулися ряд цікавих зустрічей студентів 1 курсу фахового медичного коледжу зі священником. Людина – це творіння Бога, а життя – це дар Божий, який людина одержує при народженні. Життя кожної людини безцінне вже само по собі. Проте як вона зуміє розпорядитися цим даром – залежить від неї самої. Життя можна витратити на різні задоволення, на те, щоб отримати якомога більше приємних вражень і насолод. Але від такого життя можуть залишитись тільки приємні спогади, які є малою втіхою в старості. Саме тому, що життя має величезну цінність вже само по собі, не варто марнувати його на щось менш цінне, в тому числі й на самі лише задоволення. Людина повинна цінувати своє життя навіть тоді, коли воно не складається так, як нам би хотілося.

Окрім духовної опіки над студентами, отець Юрій здійснює ще й молитовний супровід викладачів Університету. Так, наприкінці жовтня поточного року відбулася проща працівників ІФНМУ під керівництвом о. Юрія. Основний намір, з яким поїхали в паломництво, це молитва за припинення війни і справедливий мир в Україні, за всіх тих, хто ціною власного життя дозволяє тримати освітній фронт.

Працівники ІФНМУ відвідали 4 відпустових місця. Найперше, церкву святої Анни в місті Борислав Львівської області, де місцевий парох, доктор богослов'я о. Роман Василів та його син о. Павло Василів із 2009 року збирають моці святих та автентичні християнські реліквії. На даний час у церкві знаходиться 1040 унікальних часточок. Окрім духовних аспектів, це приклад реалізації мрії, як сказано в Євангелії: «Просіть і буде вам дано, шукайте і знайдете, стукайте і відчинять вам» (Матвія 7:7-8).

Другою зупинкою був катедральний храм Успіння Пресвятої Богородиці в місті Стрий Львівської області, де знаходиться чудотворна ікона Ліської Богородиці. Ця ікона потрапила до Стрия разом із переселенцями під час сумнозвісної операції «Вісла». Українці, яким дали на збори 24 години, прийшли з містечка Лісько в Надсянні (етнічні українські землі, що перейшли до складу Польщі в 1946-1947), не могли не взяти головну свою святиню. За розповіддю настоятеля храму о. Мирона Гринишина, як і колись, та і тепер, перед іконою моляться за тих, хто вимушений покинути рідну домівку та тих, хто відправляється на війну за незалежність України, боротьба за яку триває. До речі, над головним вівтарем храму висить Тризуб, який перебув там усю радянську окупацію та не був зауважений і, відповідно, демонтований.

Третім місцем, який відвідали, був Гошівський монастир Згромадження Сестер Пресвятої Родини, де стіни монастирського храму та холу розписані сестрою Йосифою Олійник. В усипальниці храму містяться перезахоронені моці Засновниці Згромадження с. Терези (Теклі Юзефів). Тут проходять духовну реабілітацію наші мужні воїни-захисники. Сестри, окрім молитви, показують ефективний приклад соціального підприємництва – до виключення електроенергії вони успішно вирощували гриби, а зараз продовжують виготовляти макаронні вироби, якими поповнили свої запаси паломники, що прибули.

Насамкінець побували в Гошівському василіянському монастирі Преображення Господнього, який має статус однієї із найвеличніших релігійних та історико-архітектурних святинь Західної України. А закінчили паломництво біля підніжжя чудотворної ікони Гошівської Богоматері молитвою за Україну.

Однак присутні висловили намір продовжити молитовні подорожі та зробити їх регулярними, бо лише духовно зрілий та вмотивований викладач здатний виховати те нове покоління, яке принесе розквіт післявоєнній Україні. А також наступного разу є намір залучати студентів, оскільки такі поїздки є дуже пізнавальними та надихаючими. Вже обрали місце наступної прощі з о. Юрієм.

Життя триває, на жаль і війна все ще триває. І не лише у фізичному вимірі. Тому мусимо, попри всі виклики сьогодення, на взірець наших святих попередників та мужніх сучасників, які збройно боронять українську землю, достойно тримати освітній фронт, та з допомогою молитви і досвіду духівників виховувати молодь у християнській традиції, особливо в умовах російсько-української війни, від чого напряду залежить національна безпека України.

Висновки

1. Дослідження підтверджує, що християнське виховання молоді має великий потенціал у зміцненні національної безпеки України, особливо в умовах російсько-української війни. Воно сприяє формуванню громадянської відповідальності, моральних цінностей, єдності та патріотизму серед молоді, формує громадян, які є морально відповідальними, здатними до самопожертви і готовими захищати свою батьківщину.

2. Співпраця закладів вищої освіти з духовенством є ефективним засобом поглиблення християнського виховання серед молоді. Ця ініціатива сприяє підтримці духовної основи українських громадян в різних сферах їхнього життя.

3. Регулярні зустрічі молоді зі священником, спільні роздуми над актуальними питаннями життя, віри та покликання, а також обговорення фільмів із духовним змістом допомагають у поглибленні християнських цінностей серед студентської медичної та фармацевтичної молоді.

4. Такі проєкти як «Цінність та дар людського життя», проведені спільно зі священниками, сприяють розумінню цінності життя та відповідального його використання. Ці ініціативи важливі для формування свідомого відношення до життя та допомагає молодим людям подолати труднощі та виклики, з якими вони стикаються в сучасному світі.

Перспективи подальших досліджень полягають у глибшому аналізі конкретних практик християнського виховання, впливу релігійних організацій на молодь, розробці та впровадженні програм християнського виховання у сфері освіти та професійної підготовки молоді, вивчення досвіду служіння священників-капеланів у закладах вищої освіти.

У зв'язку з цим, ми хотіли би закликати стейкхолдерів і всіх громадян України активніше включатися у співпрацю з релігійними організаціями, підтримувати їхні ініціативи і діяти разом для досягнення миру та національної безпеки України. Тільки об'єднані за цими важливими цілями ми зможемо подолати виклики, з якими стикається сучасна Україна.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про національну безпеку України», схвалений Верховною Радою України 21.06.2018 // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19>
2. Конституція України схвалена Верховною Радою України 28.06.1996 // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
3. Андрей Шептицький. Пастирські послання (1899-1914). Львів: Артос, 2007. Том I. 1014 с.

4. Андрей Шептицький. Пастирські послання 1939-1944. Львів: Артос, 2010. Том III. 828 с.
5. Шептицький А. Про виховання (24 жовтня 1942). Письма-послання митрополита Андрея Шептицького, ЧСВВ з часів німецької окупації. Йорктон : Голос Спасителя, 1969. 454 с.
6. Промова Івана Павла II на зустрічі із молоддю. Сихів, 26 червня 2001 року. Світло, 2001 липень-серпень ч. 7-8. С. 940-941.
7. Апостольське напоумлення Папи Франциска «Christus vivit», приготоване за підсумком XV Звичайної Асамблеї Синоду Єпископів, що від 3 до 27 жовтня 2018 року відбувалася у Ватикані на тему «Молодь, віра і розпізнавання покликання». <https://www.vaticannews.va/uk/pope/news/2019-04/christus-vivit-pidsumok-paplor.html>
8. Катехизм для молоді «Ми йдемо з Христом». Свічадо, Львів 2021, 228 с.

REFERENCES

1. Zakon Ukrainy «Pro natsionalnu bezpeku Ukrainy», skhvalenyi Verkhovnoiu Radoiu Ukrainy 21.06.2018 // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19>
2. Konstytutsiia Ukrainy skhvalena Verkhovnoiu Radoiu Ukrainy 28.06.1996 // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
3. Andrei Sheptytskyi. Pastyrski poslannia (1899-1914). Lviv: Artos, 2007. Tom I. 1014 s.
4. Andrei Sheptytskyi. Pastyrski poslannia 1939-1944. Lviv: Artos, 2010. Tom III. 828 s.
5. Sheptytskyi A. Pro vykhovannia (24 zhovtnia 1942). Pysma-poslannia mytropolyta Andreia Sheptytskoho, ChSVV z chasiv nimetskoï okupatsii. Yorkton : Holos Spasytelia, 1969. 454 s.
6. Promova Ivana Pavla II na zustrichi iz moloddiu. Sykhiv, 26 chervnia 2001 roku. Svitlo, 2001 lypen-serpen ch. 7-8. S. 940-941.
7. Apostolske napoumlennia Papy Frantsyska «Christus vivit», pryhotovane za pidsumkom XV Zvychnoi Asamblei Synodu Yepyskopiv, shcho vid 3 do 27 zhovtnia 2018 roku vidbuvalasia u Vatykani na temu «Molod, vira i rozpiznavannia poklykannia». <https://www.vaticannews.va/uk/pope/news/2019-04/christus-vivit-pidsumok-paplor.html>
8. Katekhyzm dlia molodi «My ydemo z Khrystom». Svichado, Lviv 2021, 228 s.

*Стаття надійшла до редакції 02.12.2023 р.
Стаття рекомендована до друку 18.12.2023 р.*